

Wat is dit waard?

*In liefdevolle herinnering aan mijn vader
André van der Vorst (1939-1990)*

*Opgedragen aan mijn liefste moeder,
want zij is het begin van mijn verhaal*

*Dank aan mijn broer en beste vriend Benedikt,
alsook aan Christine, Charlotte & Alexandra
voor jullie liefde, vriendschap, steun en inspiratie*

Patrick
van der Vorst

Wat is dit waard?

Schat zelf
je kunstobjecten

Angèle

Inhoud

	8	Inleiding
<u>Deel 1</u>	11	Kunstliefhebber van nature, kunstkenner van beroep
	12	Kunst met de papelepel
	16	London calling
	17	De beste leerschool
	19	Crazy deals
	23	Op bezoek bij Elton, Rod, Sean en Madonna
	27	Op schattenjacht in Downing Street 10
	29	Mijn job als private art advisor
	30	Eigen topstukken
<u>Deel 2</u>	35	Wegwijs in de kunst- en veilingwereld
	36	Waar vind ik nuttige informatie over de kunst- en veilingwereld?
	47	Waar kan ik mijn kunstobjecten laten schatten?
	59	Hoe weet ik dat ik niet bedot word?
	68	Wanneer kan ik mijn kunstobject te koop aanbieden?
	72	Waar kan ik mijn kunstobject te koop aanbieden?
	96	Moet ik mijn kunstobject verzekeren?
<u>Deel 3</u>	103	Schat zelf je kunstobjecten
	104	Wat is dit object nu echt waard?
	107	BEELDENDE KUNST
	107	Schilderijen
	120	Tekeningen
	121	Drukwerk
	122	Fotografie
	125	Beeldhouwwerk & sculpturen

129	OOSTERSE EN ETNISCHE KUNST
129	Oosterse kunst
137	Etnische kunst
141	DECORATIEVE KUNST
141	Antieke meubels
144	Twintigste-eeuws design
147	(Wand)tapijten
150	Klokken
153	Zilver
157	Keramik, porselein, glaswerk en verlichting
159	COLLECTOR'S ITEMS
161	Memorabilia
169	Militair materieel, wapens en medailles
173	Mode
176	Juwelen
180	Horloges
182	Munten en biljetten
184	Postzegels
188	Speelgoed
191	Boeken, manuscripten en strips
195	Muziekinstrumenten
196	Auto's
199	Wijn
202	Lees meer
204	Illustratieverantwoording
208	Colofon

Inleiding

Kunstliefhebber van nature, kunstkenner van beroep. Dat klopt 100 procent voor mij. De liefde voor kunst kreeg ik van huis uit mee, de kunstervaring deed ik op in Londen bij het veilinghuis Sotheby's, waar ik de eerste niet-Britse veilingmeester werd van het meubeldepartement. Vandaag ben ik *private art advisor*; run ik een online veilingplatform (ValueMyStuff.com) en zie je mij af en toe opduiken in het tv-programma *Stukken van Mensen* op VIER. Ook in mijn privéleven verzamel ik kunst. Het is dus kunst voor, tijdens en na.

In *Wat is dit waard?* wil ik die passie voor kunst graag met je delen. Ik gids je door de kunst- en veilingwereld aan de hand van praktische tips en informatie over hoe je meer over kunst te weten kunt komen, waar objecten geschat en te koop worden aangeboden en hoe je ze kunt laten verzekeren.

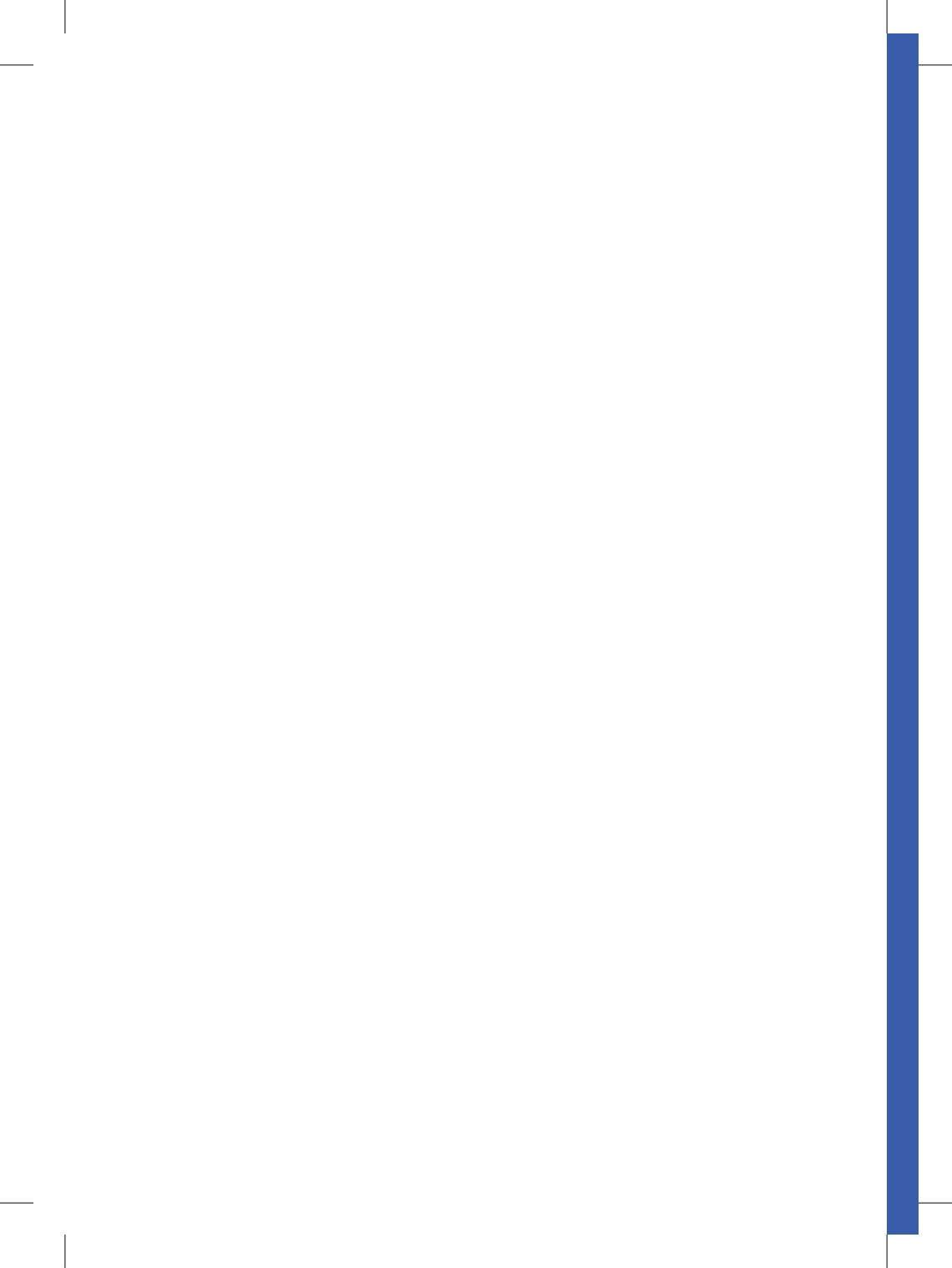
Daarna krijg je een concrete handleiding om zelf de waarde van kunstobjecten in je huis te kunnen schatten. Tussendoor vertel ik met plezier over mijn persoonlijke ervaringen en deel ik enkele *peculiar stories* over de strafste kunststoten die ik meemaakte, de bekende sterren die ik met kunstadvies heb bijgestaan en de gekste objecten die ik ooit zag veilen. Dit boek is echter niet allesomvattend. Er valt nog veel meer te ontdekken als je er zelf op uit trekt. Behandel dit boek dus zeker niet als een kwetsbaar kunstobject, maar neem het overal mee op jouw 'kunsttrip', maak gerust aantekeningen en laat je vooral verrassen door de wondere wereld van de kunst.

Veel lees- en schatplezier!

Patrick van der Vorst

Noot: De prijzen in dit boek zijn soms uitgedrukt in pond, soms in dollar en soms in euro. Dat komt doordat het ene object bijvoorbeeld in Londen, een ander in New York en nog een ander in Amsterdam geveild of verkocht is. Bovendien is de waarde van de dollar uit 1967 nogal verschillend van die van vandaag.

Deel 1

**Kunstliefhebber
van nature,
kunstkenner
van beroep**

Kunst met de paplepel

Soms vragen mensen mij waar al die kunstliefde vandaan komt. Het antwoord op die vraag is eigenlijk heel eenvoudig: ik kreeg het van thuis uit mee. Met de paplepel. Zelfs het huis van mijn grootouders ademde kunst. Daar raakte ik als kind enorm geïntrigeerd door een ivoren en zilverachtig iconisch beeldje van Maria. Het leek wel of die vrouw achter het plexiglas mij betoverde. Het huis van mijn grootouders stond vol met antieke objecten. Toch trok zeker niet alles mijn aandacht. De objecten die mij het meest aanspraken, waren die waaraan een heel verhaal kleefde. En aangezien er toen nog geen sprake was van het internet, kreeg ik dat verhaal van mijn grootmoeder te horen, een meesterverteller. Vandaag ben ik nog altijd het meest geboeid door het verhaal dat bij een kunstwerk hoort of meer nog, **het verhaal dat het kunstwerk is**. Omdat het de deur naar de geschiedenis of misschien wel naar een droomwereld opent.

In mijn ouderlijk huis in Tervuren waren het de oude meubels die mijn aandacht trokken. Ik vond niets leuker dan ze allemaal te besnuffelen. Van die maffe geur ging een zekere aantrekkingskracht uit. Ik trok de lades open, bestudeerde het marqueterie-inlegwerk en probeerde allerlei figuren in de marmeren bladen te ontdekken. Dat technische vakmanschap fascineerde me mateloos. Tot op de dag van vandaag kan ik me helemaal verliezen in antieke meubels, met een **uitgesproken voorkeur voor Franse meubels uit de achttiende eeuw**. Ieder zijn smaak, zeker?

Mijn ouders stonden erbij, keken ernaar en zagen dat het goed was. Een kind met een liefde voor kunst was zeker niets om van wakker te liggen. Voor mijn plechtige communie

mocht ik een *wishlist* opstellen van mogelijke cadeautjes. In de plaats van een BMX, loodjesgeweer of tickets voor een pretpark koos ik voor kunst. Ik wilde een eigen kunstobject dat volledig van mij zou zijn en dat ik tot in den treure zou kunnen bestuderen. Maar wat dat dan concreet moest zijn, wist ik niet. Mijn ouders namen mijn vraag ter harte en zo kwamen we uit bij **een litho van een werk van Karel Appel**, de beroemde

Nederlandse schilder van de Cobra-beweging. Het was een enorm kleurrijk werk; abstract maar tegelijkertijd ook heel figuratief. Bovendien was het een werk uit 1971, mijn geboortjaar. Urenlang heb ik het zitten bestuderen op mijn kamer. Ik heb het werk nog altijd en zal het blijven koesteren.

Nu zou je denken dat ik voorbestemd was om kunstgeschiedenis te gaan studeren, maar toch liep het enigszins anders. Toen ik achttien was, overleed mijn vader na een slepende ziekte. Hij was zijn leven lang notaris geweest in het centrum van Brussel en wilde dat zijn twee zonen in zijn voetsporen zouden treden. Het was een ongeschreven contract, een belofte die ik niet kon verbreken, en dus vatte ik na zijn overlijden de studie rechten aan, zij het niet helemaal naar mijn zin. Maar ik wilde mijn belofte nakomen en ging ervan uit dat mijn tijd nog wel zou komen.

Mijn allereerste kunstwerk:
een litho van Karel Appel uit 1971

Als ik kon terugkeren in de tijd...

Als de teletijdmachine van professor Barabas echt zou bestaan, dan trok ik er elke week een dagje op uit om overal in de geschiedenis een kijkje te gaan nemen. In verschillende tijdsperiodes zou ik indrukken willen opdoen om te begrijpen waarom bepaalde kunstenaars voor een nieuwe invalshoek kozen en drastisch het roer omgooiden. Of achterhalen waar bekende kunstwerken oorspronkelijk stonden of hingen, of kunstenaars dagelijks aan het werk zien in hun atelier. Dat alles om nog meer inzicht te vergaren in het verhaal van bepaalde kunstwerken.

Voor één man zou ik met veel plezier geen dag, maar een hele week uittrekken om hem aan het werk te zien: André-Charles Boulle. Deze Fransman was de absolute ster onder de meubelmakers tijdens de regeerperiode van Zonnekoning Lodewijk XIV. Hij creëerde eikenhouten kasten die hij vervolgens uitgebreid versierde met uitgezaagde schildpadhoorn, ivoor, ebbenhout, koper en zilver. *Vraiment unique!* In zijn vrije uurtjes was Boulle ook nog eens architect, schilder én kunstverzamelaar.

Zo had hij werk van Rafaël, Rubens en Van Dyck in huis. Met hem had ik graag een glaasje wijn gedronken, het liefst nog op 2 augustus 1720. Dan had ik misschien wel de brand kunnen voorkomen die de volgende dag al zijn kunstwerken zou vernietigen.

Ik vind de achttiende eeuw een razend interessante tijd. In mijn Londense appartement hangt ook een schilderij van de Vlaming Adam Frans van der Meulen. Hij was de officiële huisschilder van Lodewijk XIV. Zijn opdracht bestond erin om elke dag een schilderij te maken over de bouwwerken in Versailles. Zijn schilderij hangt tussen twee werken van *street artist* Banksy in. Een mens moet soms creatief durven om te springen met de tijd, niet?

Kabinetkast
met de befaamde
Boulle-marqueterie

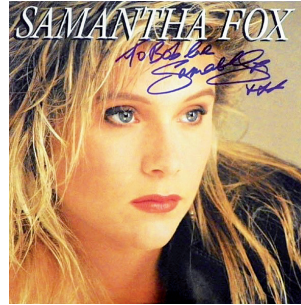
London calling

Precies een week nadat ik in 1995 mijn diploma rechten had gehaald, ben ik naar Londen vertrokken. **Ik vond er een baan als porter bij Sotheby's.** Een porter is een soort manusje-van-alles. Hij is de man in een beige stoffas die onder meer verantwoordelijk is voor het ophangen of van de muur halen van schilderijen en wandtapijten. Om vervolgens eindeloos in het depot te verdwalen. En een porter moet stofzuigen... veel stofzuigen. Ik hoef je niet te vertellen dat dat niet bepaald in goede aarde viel bij mijn lieve moeder. Maar ondertussen volgde ik bij Sotheby's ook een doorgedreven cursus kunstgeschiedenis.

Na enkele maanden vroegen ze mij of ik als Belg ook een beetje Frans kon. Daarop mocht ik af en toe als vertaler optreden. Van het een kwam het ander en zo kon ik overal binnen Sotheby's een beetje ervaring opdoen. Dat is het mooie aan het Angelsaksische model: met de nodige inzet en voldoende doorzettingsvermogen krijg je echt de kans om snel op te klimmen in de hiërarchie van het bedrijf. Vervolgens stelden ze me voor om aan de slag te gaan in het 'buitenhuis' van Sotheby's in Billinghamurst aan de Engelse zuidkust. Mijn nieuwe functie? *Front desk officer*, een mooi woord voor receptionist, en dat na vijf jaar rechtenstudie.

Mijn opdracht bestond erin de klanten op te vangen, een eerste ruwe inschatting te maken en de juiste expert aan het juiste object te koppelen. Het allereerste 'kunstobject' dat onder mijn neus werd geschoven, was een gesigioneerde plaat van Samantha Fox. Ooit was deze deerne nog *page three girl* in *The Sun*. In 1986 scoorde ze een hitje met 'Touch Me'.

De waarde van de gesigeneerde lp van deze rondborstige derde-rangscelebrity was relatief, moet ik zeggen. Een andere cliënt was dan weer uitermate lyrisch over een trofee die een zekere Lester Piggott had gewonnen. Ik hoorde het in Keulen en over de hele Engelse zuidkust donderen. Bleek dat Piggott Englands bekendste jockey ooit was en een nationale held. Wist ik veel. Geloof me vrij, ik leerde er heel snel bij. *Not everything is what it seems.*

Mijn eerste schatting:
een gesigeneerde lp van
Samantha Fox

De beste leerschool

Na een half jaar keerde ik terug naar de hoofdzetel van Sotheby's in Bond Street in Londen en werd er ingeschakeld om research te doen voor onze experts en contracten op te stellen. **Ondertussen leerde ik van menig expert de kneepjes van het vak.** Elke dag kwamen er topwerken binnen die geschat moesten worden. Van die momenten stak ik veel op. Een echte Monet in mijn handen kunnen houden en van voren tot achteren bestuderen, dat voelde magisch. De experts bij Sotheby's, met soms decennialange ervaring, namen me op sleeptouw. Van hen leerde ik op basis van het gewicht al een eerste schatting te maken van een Chinees porseleinen bord, aan de hand van de 'textuur' van een kast

de authenticiteit te achterhalen en zelfs op basis van de klank van een glas – als je er zachtjes tegen tikte – iets zin-nigs te vertellen over de kwaliteit ervan. Ik geef het hier uiteraard heel vereenvoudigd weer, maar van de Sotheby's-experts leerde ik werkelijk alle *tricks* van het vak. Het ging om topadvies, en dat was nodig, want de concurrentie met veilinghuizen als Christie's en Bonhams was bikkelhard. Je kon je als expert simpelweg geen fouten veroorloven. Daarom schoonden de experts zich voortdurend bij en hielden ze elkaar bij de les. Samen sterk staan en alert blijven, daar draaide het om.

Zo klom ik langzaam maar zeker op in de hiërarchie. De junior expert werd expert en schopte het uiteindelijk tot senior expert. Sotheby's bood me de kans om snel carrière te maken en zo kwam ik terecht in het meubeldepartement, waar Mario Tavella – vandaag *chairman* van Sotheby's Europe – me onder zijn hoede nam. Het was voor mij een droom die uitkwam. **Dat was de plek waar ik wilde zijn: tussen de meubels.** Toch bleek het een hele uitdaging; je moet namelijk zeer omzichtig te werk gaan bij de taxatie van meubels omdat er wel eens met de authenticiteit geknoeid wordt. Daar kom ik later nog uitgebreid op terug. En zo kwam het dat ik na een tijdje proefdraaien eropuit werd gestuurd om meubels te gaan schatten in oude country houses en uiteindelijk ook terecht kwam bij de rich and famous, wat soms hilarische anekdotes opleverde. Van een charmante Duitse verzamelaar van middeleeuwse marteltuigen tot een Engelsman met een obsessie voor antieke fallussen, *you name it*.

Crazy deals

Het ging snel bij Sotheby's: ik werd Company Director op mijn dertigste en in datzelfde jaar ook Head of the Furniture Department Europe. Vier jaar later was ik al Head of the Decorative Arts Division (lees: alles wat geen schildering is) én werd ik **een van Sotheby's allereerste niet-Britse veilingmeesters**. Dan kom je wel eens wat tegen. Zo werd ik uitgenodigd door een adellijke familie met de vraag om enkele van hun antieke meubels te komen schatten. Ter plekke werd mijn aandacht vooral getrokken door een licht exuberante inktpot. Daar hoefde ik niet te veel aandacht aan te besteden, vertelden ze mij, het was maar een rommelmarktvondst. Iets triggerde mij om de inktpot toch nauwgezet te bekijken. En wat bleek? Het ging om **een verloren gewaand topstuk van Juste-Aurèle Meissonnier**, hofleverancier van Lodewijk XV. Na enig opzoekwerk hebben we ook de tekeningen van 1735 teruggevonden en verkochten het uiteindelijk voor 240.000 pond aan een privécollectieur. Het Getty Museum moest toen het onderspit delven. Een andere keer kreeg ik een mailtje van een pizzeria in Stanford, Lincolnshire. Ze gingen het interieur helemaal omgooien en hadden nog een oud kastje staan, waarvan een van hun vaste klanten, een geschiedenisleerkracht, dacht dat het misschien wat waard

Een achttiende-eeuwse inktpot van 240.000 pond